

GRECO soovitusd IV hindamisvoorus (Korruptsiooni ennetamine parlamendi liikmete, kohtunike ja prokuröride seas)

Riigikogu liikmete osas

- i.** kehtestada reeglid Riigikogu liikmete suhtlusele lobitöö tegijate ja muude kolmandate isikutega, kes püüavad õigusloomet mõjutada (punkt 30);
- ii.** (i) koostada Riigikogu liikmete käitumisjuhised ning (ii) võttes arvesse Riigikogu liikmete mandaadi spetsiifilist iseloomu, kehtestada tõhus järelevalve ja sanktsioonide mehhanism, tagamaks nende juhiste efektiivne kohaldamine praktikas (punkt 38);
- iii.** (i) teha olemasolev huvide konfliktid regulatsioon kohalduvaks Riigikogu liikmetele koos toimiva järelevalvega; ning (ii) koostada Riigikogus üksikasjalikud juhised, mis sisaldavad praktilisi näiteid huvide konfliktidest, millega Riigikogu liikmed kokku puutuvad või võivad kokku puutuda, sealhulgas sellistest, mis tulenevad konkreetset rahalistest huvidest (punkt 47);
- iv.** korruptsioonivastase seaduse vastavate sätete selgitamiseks ja nende elluviimise soodustamiseks tagada Riigikogule sisereeglid ning juhised seoses kingituste, võõrustamise¹ ja muude soodustustega, ning jälgida nende reeglite järgimist parlamendi liikmete poolt (punkt 49);
- v.** (i) Viia läbi uuring, et tuvastada Riigikogu liikmete hilisemad töökohapiirangud², mis võiksid olla vajalikud huvide konfliktid vältimiseks; ning (ii) vajadusel reguleerida hilisemad töökohapiirangud (punkt 53);
- vi.** Eestil rakendada otsustavaid meetmeid, et tagada korruptsioonivastase seaduse alusel esitatud Riigikogu liikmete majanduslike huvide deklaratsioonide põhjalikum kontroll, muuhulgas Riigikogu korruptsioonivastase seaduse kohaldamise erikomisjoni tegevus- ja haldusvõimekuse tõstmise teel (punkt 65);
- vii.** (i) Tagada Riigikogu liikmetele konfidentsiaalne nõustamine eetilistes küsimustes ja võimalike huvide konfliktid korral seoses nende ametikohustustega; ning (ii) korraldada Riigikogu liikmetele regulaarseid teadlikkuse tõstmise koolitusi (seda kõigile Riigikogu liikmetele, kuid eriti uutele liikmetele), mis hõlmaksid niisuguseid küsimusi nagu huvide konflikt, kingituste, võõrustamise³ ja muude soodustuste vastuvõtmine, kõrvaltegevused, huvide avalikustamine ning muud korruptsiooni ennetamisega seotud kohustused (punkt 75);

Kohtunike osas

- viii.** (i) kohaldada esimese ja teise astme kohtunike ametisse nimetamise otsustele sõltumatu vaidlustamise kord; ning (ii) kehtestada kohtunike ametikõrgenduse otsustamisele objektiivsed kriteeriumid eesmärgiga tagada selle ühetaolisus, ennustatavus ja läbipaistvus (punkt 99);

¹ i.k *hospitality*

² i.k *post-employment restrictions*

³ i.k *hospitality*

- ix.** Eestil kaaluda kohtunike ametitegevuse kvaliteedi perioodiliseks hindamiseks süsteemi kehtestamist, mis põhineks ühtsetel ja objektiivsetel kriteeriumitel ning võtaks arvesse kohtuniku sõltumatuse põhimõtet (punkt 101);
- x.** (i) töötada välja kohtusüsteemile suunatud tegevuskava huvide konflikti ning korruptsiooniriskide ennetamiseks ja haldamiseks; ning (ii) tagada nimetatud tegevuskava, s.h Eesti kohtuniku eetikakoodeksi, järgimine (punkt 133);
- xi.** tagada täiendavate meetmetega kohtunike korruptsioonivastase seaduse alusel esitatavate majanduslike huvide deklaratsioonide tulemuslik järelevalve (punkt 136);
- xii.** töötada välja kestvad koolitusprogrammid kohtunikele, mis keskenduksid kohtunikeetikale, huvide konfliktile (sealhulgas taandumisele ja taandamisele), kingituste, võõrustamise⁴ ja muude soodustustega seotud reeglitele, samuti huvide deklareerimise ning muudele korruptsioonialase teadlikkuse ja ennetamise meetmetega seotud reeglitele (punkt 151);

Prokuröride osas

- xiii.** kehtestada prokuröride edutamisele objektiivsed ja läbipaistvad kriteeriumid, et suurendada edutamise ühetaolisust, ennustatavust ja läbipaistvust (punkt 166);
- xiv.** Eestil kaaluda prokuröride ametitegevuse kvaliteedi perioodiliseks hindamiseks süsteemi kehtestamist, mis põhineks ühtsetel ja objektiivsetel kriteeriumitel ning võtaks arvesse prokuröride autonoomiat (punkt 167);
- xv.** (i) täiendada prokuröride eetikakoodeksit nii, et see annaks selgitavate kommentaaride ja/või praktiliste näidete varal juhiseid, eelkõige huvide konflikti ja sellega seotud valdkondades; ning (ii) töötada välja prokuratuurile suunatud tegevuskava huvide konflikti ja korruptsiooniriskide ennetamiseks ja haldamiseks ning tagada nimetatud tegevuskava, s.h prokuröride eetikakoodeksi, järgimine prokuröride poolt (punkt 178);
- xvi.** koostada prokuratuuris juhised, mis selgitaksid lubatud viisakuskingituste standardeid ja nendest teatamise korda (punkt 183);
- xvii.** kehtestada kõigi kategooria prokuröridele nende huvide avalikustamise nõuded kooskõlas muudetud korruptsioonivastase seadusega (punkt 188);
- xviii.** tagada täiendavate meetmetega prokuröride korruptsioonivastase seaduse alusel esitatavate majanduslike huvide deklaratsioonide tulemuslik järelevalve (punkt 190);
- xix.** töötada välja kestvad koolitusprogrammid prokuröridele, mis koos asjakohaste materjalidega keskenduksid prokurörieetikale, huvide konfliktile (sealhulgas taandumisele ja taandamisele), kingituste, võõrustamise⁵ ja muude soodustustega seotud reeglitele, samuti huvide deklareerimise ning muudele korruptsioonialase teadlikkuse ja ennetamise meetmetega seotud reeglitele (punkt 201).

⁴ i.k *hospitality*

⁵ i.k *hospitality*